

ACHTERGROND EILAND OP DRIFT

Alle bebouwing op Rottumeroog is verdwenen nu het vogelwachtershuis is gesloopt. Alleen de gietijzeren Kaap uit 1883 trotseert er nog de zee en de wind.

'Dit is niet het einde van Rottumeroog'

Gerdt van Hofslot

ROTTUMEROOG Zee, wind en zand zijn weer heer en meester op het eiland Rottumeroog. Vandaag vertrekt de werkploeg die het vogelwachtershuis en de bijgebouwen heeft afgebroken en gedemonteerd.

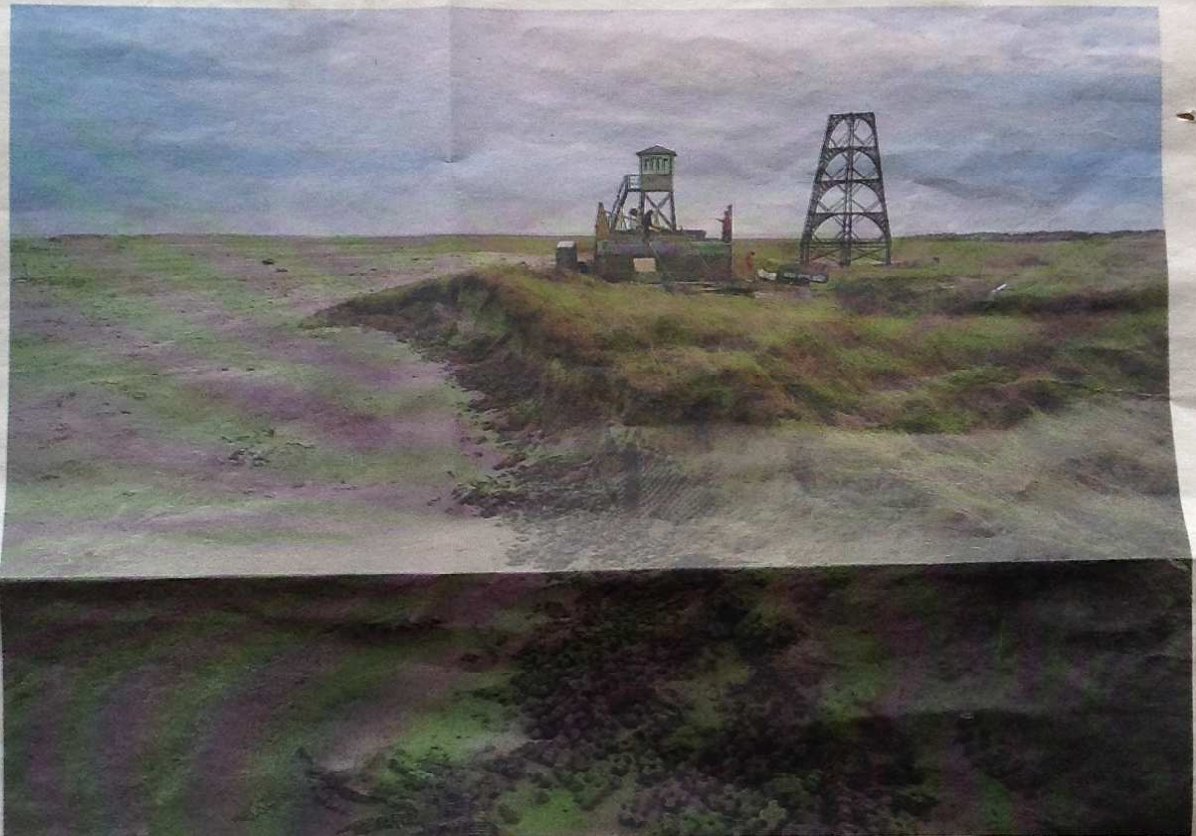
„We hebben geluk gehad met het weer bij deze klus. Alles verloopt voorspoedig, we zitten keurig op schema”, laat Henk Maring van Staatsbosbeheer weten.

De twaalf man sterke ploeg haalt niet alleen de bebouwing en de uitkijktoren weg, maar ook alle bestrating. „Er ligt al het nodige puin op het eiland, van de boerderij van de voormalige strandvoogd Toxopeus. We willen niet dat er rommel van ons achterblijft. We proberen zo veel mogelijk mee te nemen”, zegt woordvoerder Jorien Bakker van Staatsbosbeheer.

De werkers, behalve van Staatsbosbeheer ook van Rijkswaterstaat en de Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat, slapen in de accommodatie op het naburige Rottumerplaat. Ze pendelen heen en weer met het motorschip Harder. Hoewel dat eiland vlakbij ligt, duurt de reis soms een paar uur door het getij.

„Dit is niet het einde van het eiland”, denkt Jorien Bakker. „Het is wel het einde van Rottumeroog met bebouwing, zoals we het kenden. Of het eiland over vijftien of twintig jaar is verdwenen, weten we gewoon niet. De zware storm van afgelopen december met windkracht 12 en springtij heeft veel schade aangericht. Het duinmassief aan de noordwestkant van het eiland is vrijwel verdwenen, waardoor het vogelwachtershuis aan de rand van de Noordzee kwam te staan. Maar zo'n storm komt niet vaak voor. Het eiland is trouwens ook niet echt verdwenen, het wandelt naar het oosten.”

Aan die wandeling zit overigens wel een beperking, vervolgt Bakker. „Rottumeroog kan wandelen tot de diepe geul van de Eems, daar gaat het niet verder. Dat is een natuurlijke barrière. Maar we zien ook dat Rottumerplaat langzaam opschuift

▲ Het vogelwachtershuisje op Rottumeroog is afgebroken, de Kaap staat nog fier overeind. Foto: Staatsbosbeheer

richting Oog. Het is niet uitgesloten dat beide eilanden op den duur aan elkaar vastgroeien.”

In de oostelijke Waddenzee is voortdurend sprake van veranderingen, vervolgt ze. „Dit is een spannende plek, hier is alles in beweging, er kan van alles gebeuren. Dat zijn we niet gewend in Nederland.”

Dick Spijker van de Vrienden van Rottumeroog heeft gemengde gevoelens over de operatie. „Het eiland heeft een rijke cultuurgeschiedenis.

Het is eeuwenlang bewoond geweest. Daaraan komt definitief een einde nu de laatste bebouwing verdwijnt. Dat vind ik erg jammer.”

Dat Rottumeroog langzaam in de golven verdwijnt, is geen verrassing, erkent Spijker. Ruim twintig jaar nadat werd besloten het eiland niet langer effectief tegen de zee te verdedigen en doen de golven hun werk.

„Dit zagen we aankomen. Tegen het geweld van zo'n decemberstorm is het eiland niet bestand. Om het eiland te redden zijn grootscheepse zandsuppleties nodig. Dat zal niet gebeuren, omdat immers is besloten de natuur in dit deel van de Waddenzee vrij baan te geven. Er is vermoedelijk ook geen geld voor. Doordat het eiland steeds platter wordt, zullen de golven er ook vaker overheen spoelen.”

'Rottumeroog kan wandelen tot de diepe geul van de Eems'

Het is overigens niet helemaal uitgesloten dat er toch weer een soort onderkomen op het eiland komt, al dan niet op palen. In de beheerscommissie, waar de stichting deel van uitmaakt, wordt daar over nagedacht. Een onderkomen zou niet alleen handig zijn voor de vogelwachters, maar ook voor excursiegangers

die onverwacht in een onweer terecht komen.

De vraag is of er nog een veilige plek kan worden gevonden op het aangevreten eiland. „Dit jaar lukt het zeker niet meer, op 1 april begint het broedseizoen al”, weet Spijker.

En wat gebeurt er met de monumentale Kaap? Die blijft gewoon staan, zegt Pietermel Overmars van de eigenaar, de gemeente Eemmond. „Hij is niet in gevaar, hij staat heel erg stevig.” De gemeente is ook niet van plan iets te doen aan de straatnamen die afgelopen jaar aan het onbewoonde Rottumeroog werden toegekend: Marten Toonderpad en Jan Brandspad. Een actie die nogal wat verwondering opriep. „Die blijven, we trekken ze niet in omdat de bebouwing nu verdwijnt”, zegt de woordvoerder kortaf.

▲ Een luchtfoto van Rottumeroog, een jaar geleden, voor de zware decemberstorm. Ook toen had de zee al stukken duin weggeslagen en het zand verspreid over het eiland. Foto: Rijkswaterstaat

Turbulent verleden van een wandelend eiland

Rottumeroog werd in de veertiende eeuw al genoemd. Het was destijds in bezit van het klooster Juliana in Rottum. Het eiland had een turbulente geschiedenis.

Het werd in 1738 gekocht door de Staten van Groningen. Daarvoor was het onder meer in handen geweest van de familie Tamminga,

Van Bolhuis en Trip. Van 1706 tot 1737 zwaaide een excentrieke Ierse graaf Donough MacCarthy er de scepter.

Groningen kocht het eiland vooral voor de bescherming van de kust. Het rijk nam het onderhoud over.

Er werd een strandwaarder aan-

gesteld die op het eiland woonde en er de titel strandvoogd kreeg.

De laatste strandvoogd, Jan Toxopeus, verliet in 1965 het eiland, dat vanaf dat moment onbewoond was.

In 1991 besloot Rijkswaterstaat het onderhoud te staken en het eiland, toen nog 250 hectare groot, terug te geven aan de natuur.